

Lwów, dnia 12. grudnia 1900.

Aleg. 7

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zaciągnięcia pożyczki hipotecznej na dobra Dublany.

Wysoki Sejmie!

W zeszłorocznym sprawozdaniu o krajowych szkołach rolniczych w Dublinach, przedstawiliśmy Wysokiemu Sejmowi, że względ na potrzeby i warunki rozwoju tych zakładów nakazuje niezbędnie poczynienia nowych inwestycji, a to na rozszerzenie budynku internatowego szkoły wyższej i na wzniesienie nowego zahudowania dla niższej szkoły.

Konieczność rozszerzenia internatu umotywowaliśmy wzrostem frekwencji uczniów, która już w r. 1899 przewyższyła pojemność internatu, co stawiało Wydział krajowy w obec alternatywy ograniczenia w roku szkolnym 1900/1 liczby uczniów do 38 albo zezwolenia nadliczbowym uczniom na mieszkanie po za internatem.

Na pilną potrzebę nocnego pomieszczenia dla niższej szkoły wskazywaliśmy już od szeregu lat w naszych sprawozdaniach. Doniosłość obu tych spraw dla rozwoju zakładów dublańskich uznały w zupełności tak Komisya gospodarstwa krajowego jak i Komisya budżetowa, a chociaż Wydział krajowy licząc się z finansowem położeniem kraju, wskazał tylko w zeszłorocznym sprawozdaniu na nieuniknioną konieczność inwestycji lecz stanowczego wniosku Wys. Sejmowi nie przedłożył i do preliminarza budżetu potrzebnych kwot nie wstawił, to mimo to Komisya budżetowa w wnioskach swych o budżecie krajowym na r. 1900 orzekła, że odsuwanie jednej i drugiej budowy do czasu polepszenia finansów krajowych uważa za nieodpowiednie i dla rozwoju obu zakładów w wysokim stopniu szkodliwe. Chcąc więc w myśl wniosków Komisji budżetowej umożliwić postawienie jednego przynajmniej budynku już w r. 1900 bez obciążania budżetu krajowego, Wys. Sejm uchwałą z dnia 4. maja b. r. upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki hipotecznej na majątek Dublany w takiej wysokości, jaka byłaby potrzebną na dobudowanie jednego skrzydła domu zakładowego wyższej szkoły lub na wystawienie zabudowania niższej szkoły a to w miarę uznania Wydziału krajowego. Jakkolwiek uchwała Wys. Sejmu nie określała w braku stanowczego wniosku Wydziału krajowego kwoty przyzwolonej pożyczki i nie mogła być w tej ogólnej formie przedłożona do Najwyższej sankcyi, a tem samem nie pozwalała na zaciągnięcie pożyczki hipotecznej obciążającej stale majątek krajowy, Wydział krajowy zarządził bezzwłocznie budowę nowego skrzydła internatu, postanawiając pokryć koszt budowy, obliczony kosztorysem na 40.000 koron, zaliczkowo z dotacyi kasy krajowej, a na najbliższej sesji sejmowej przedłożyć Wys. Sejmowi do potocznej uchwały wniosek z ściśle określoną kwotą pożyczki i w następstwie po zrealizowaniu pożyczki zwrócić kasie zaliczone kwoty.

Budowa prowadzoną była w własnym zarządzie i z takim pospiechem, że z otwarciem tego roku szkolnego oddano nowe skrzydło internatu do użytku zakładu. Przez dobudowę tę przydano 20 nowych pomieszczeń dla uczniów, rozszerzono infirmerię, kuchnię i jadalnię. Należy tu podnieść, że przewidywanie wzrostu frekwencji nie było przedczesnem, bo w bieżącym roku wpisało się do wyższej szkoły ogółem 48 uczniów, t. zn. o 10 uczniów więcej, aniżeli internat mógł pierwotnie pomieścić.

Zarządzając budową nowego skrzydła domu internatowego, Wydział krajowy kierował się w swej decyzji zdaniem komisji gospodarstwa krajowego, która stanowczo się sprzeciwiła nawet chwilowej tylko zmianie w organizacji internatu, Wydział krajowy uczynił to jednak w tem przekonaniu, że w roku przyszłym będzie mógł zadość uczynić także drugiej, nie mniej pilnej, potrzebie szkoły niższej. Ponieważ zaś zwłoka jednego roku czyniła potrzebę tem naglejszą, do tego stopnia, że dalsze pozostawienie niższej szkoły w obecnym stanie opuszczenia ujmę zakładowi krajowemu przynieśćby mogło, Wydział krajowy przedkładał Wys. Sejmowi wniosek o przyzwolenie środków na przebudowę niższej szkoły.

Obszerne zabudowanie niższej szkoły rolniczej, zabytek lat dawnych, pamiętający jeszcze czasy założenia szkoły dublańskiej, mieści w części frontowej, zbudowanej z drzewa, pomieszczenia trzech nauczycieli i lekarza zakładowego, w części zaś drugiej, zbudowanej również z drzewa lecz podmurowanej i zaopatrzonej w sklepioną piwnicę, umieszczony jest właściwy zakład, t. j. sale wykładowe niższej szkoły, internat, jadalnia, kuchnia i pralnia. Obie części są w złym stanie szczególnie zaś wiązanie i pokrycie dachu są w całym budynku zbutwiały i muszą być całkiem odnowione. Powaly i ściany tylnej części budynku są jednak jako tako utrzymane tak, że po gruntownej restauracji część ta, mieszcząca szkołę niższą, mogłaby jeszcze 10—12 lat służyć swemu celowi. Natomiast część frontowa, o ścianach zupełnie zbutwiałych, żadną miarą utrzymać się już nie da i musi być zastąpiona nową budową. Ta zaś może mieć dwojakie przeznaczenie: albo służyć na pomieszczenia funkcyjaryuszów, zajmujących dotąd frontową część dawnego budynku, albo też pomieścić właściwy zakład szkoły niższej przy równoczesnem przeniesieniu pomieszczeń nauczycieli do opróżnionej części tylnej dawnego budynku, oczywiście po odpowiedniej adaptacji.

Po wszechstronnem zbadaniu tej kwestyi okazało się, korzystniej będzie nowy budynek przeznaczyć na pomieszczenia. Według przygotowanych planów technicznych i kosztorysów, uwzględniających jedną i drugą alternatywę, wyniosłby koszt nowego domu, bez względu na to, czy służyłby na pomieszczenie czy na szkołę, okragło 40.000 koron. Gdy jednak koszt odrestaurowania tylnej części budynku, przy pozostawieniu w niej nadal szkoły, obliczono kosztorysem na 12.000 koron, to adaptacja tejże części na pomieszczenia kosztowałyby 20.000 koron, byłaby więc stosunkowo znacznie droższą. Oprócz tego zachodzi w tym drugim wypadku obawa, że wskutek przeprowadzenia całego szeregu zmian w dotychczasowym rozkładzie budynku, przez częściowe wyrzucenie starych ścian, przez wybicie około 20 otworów na drzwi i okna, przez postawienie licznych nowych ścian, przez nierównomierne wskutek tego obciążenie starych murów w suterrenach i przeniesienia punktów oparcia dla belek pomostowych w inne miejsce, osłabi się jeszcze bardziej stan i trwałość starego budynku. W projektowanym nowym budynku, który stanąłby kosztem 40.000 koron, nie znalazłby wreszcie zakład tak wygodnego pomieszczenia, jak obecne. Podczas, gdy w salach sypialnych wypada obecnie przy obłożeniu 40 łóżek 19¹/₂ m. kub. przestrzeni na jednego śpiącego, to w projektowanym budynku przestrzeń ta wyniosłaby tylko 15¹/₂ m. kub.

Z tych powodów uznał Wydział krajowy, że najmniej kosztownem i najwłaściwszem zaradzeniem potrzebie niższej szkoły będzie, pozostawić zakład w dotychczasowym miejscu przy odpowiedniej adaptacji, a nową budowę przeznaczyć na pomieszczenia dla funkcyjaryuszów, mieszczące się dotąd w zupełnie zniszczonej frontowej części starego zabudowania. Ponieważ zaś przygotowane plany techniczne wykazały, że koszt wzniesienia jednego domu piętrowego lub dwu domów oddzielnych będzie jednaki, zarządził Wydział krajowy ze względów praktycznych postawienie dwóch domów parterowych, z których jeden pomieści mieszkania lekarza zakładowego i jednego nauczyciela, drugi zaś mieszkania dwóch nauczycieli.

Ze sprawą odpowiedniejszego pomieszczenia niższej szkoły, łączy się potrzeba kanalizacji tego zakładu. Nieczystości gromadzą się tu w prymitywnie urządzonych dołach

kloacznych, skąd zwłaszcza w porze deszczowej dostaje się otwartym ściekiem do przydrożnego rowu we wsi, prowadzącego wśród zabudowań włościańskich do stawu. Przykrawon wydziela się z kloak i z ścieków zanieczyszcza powietrze nie tylko na obejściu szkoły lecz także w najbliższym sąsiedztwie wzdłuż całego rowu odpływowego, co było niejednokrotnie powodem utyskiwań ze strony włościan tem dotkniętych, zwłaszcza odkąd do tego rowu musiano odprowadzić także odpływy z gorzelni. Gdy ostatecznie gmina Dublany wniosła przeciw temu stanowi rzeczy zażalenie, polecił Wydział krajowy sporządzić projekt właściwszego odprowadzenia nieczystości, aby przy sposobności przebudowy niższej szkoły także i to złe usunąć. Sporządzony przez inżyniera Blautha projekt techniczny, sprawdza wodę odpływającą z gorzelni do ulepszonych dołów kloacznych w niższej szkole, stąd zaś krytym betonowym kanałem do stawu. Kosztorys kanalizacyi obliczono na 3.000 koron.

Tak więc zamierzone inwestycje w niższej szkole wymagają następujących wkładów: 1) budowa pomieszczeń dla funkcyjaryuszów 40.000 koron, 2) adaptacja pozostałej części dawnego zabudowania mieszczącej właściwy zakład niższej szkoły, 12.000 koron, 3) Kanalizacya 3.000 koron. Postawienie pomieszczeń i kanalizacya nie mogą doznać zwłoki, jak to przedstawiliśmy Wys. Sejmowi, i ten wydatek musi być poniesionym w ciągu nadchodzącego roku, adaptacje wymienione pod pozycją 2) odkłada Wydział krajowy do roku 1902.

Zapotrzebowaną kwotę 43.000 koron na inwestycje w niższej szkole zamierzał Wydział krajowy pierwotnie wstawić do preliminarza budżetu szkoły, gdy jednak przy ogólnem zestawieniu preliminarza budżetu krajowego na r. 1901 okazało się, że wydatek ten z trudnością tylko mógłby znaleźć budżetowe pokrycie, postanowił Wydział krajowy uzyskać potrzebny fundusz, podobnie jak na rozszerzenie internatu wyższej szkoły, w drodze pożyczki hipotecznej na dobra Dublany. Obie te sprawy łączymy zatem w jednym wniosku, który przy końcu tego sprawozdania Wys. Sejmowi przedkładamy. Wysokość zaciągnąć się mającej pożyczki hipotecznej obliczamy, jak następuje:

1) Koszt budowy nowego skrzydła internatu, zezwolonej w zasadzie uchwałą Wys. Sejmu z d. 4. maja b. r., wyniesie 40.000 koron, do tego koszt zakupu sprzętów do nowych pomieszczeń dla uczniów i koszt innych urządzeń wynikłych z rozszerzenia internatu 5.000 koron, razem 45.000 koron.

2) Koszt budowy dwóch domów parterowych mieszkalnych 40.000 koron, do tego koszt kanalizacyi 3.000 koron, razem 43.000 koron.

Dołączając do sum powyższych stratę na kursie listów zastawnych i kosztą połączone z zaciągnięciem pożyczki, okrągło 12.000 koron,

otrzymujemy wysokość pożyczki hipotecznej w łącznej kwocie 100.000 koron. Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia na majątek Dublany pożyczki hipotecznej w kwocie 100.000 koron, spłacalnej przez amortyzację, i do użycia uzyskanego z tej pożyczki funduszu na pokrycie kosztów budowy nowego skrzydła domu internatowego wyższej szkoły rolniczej i na wybudowanie pomieszczeń dla nauczycieli niższej szkoły rolniczej w Dublanach“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
M. Onyszkiewicz. w. r.
Członek Wydziału kraj.

